

Odsek za učiteljsko izobrazbo.

Nato je prišlo na vrsto poročilo o odseku za nadaljno učiteljsko izobrazbo in o reformi učiteljske. Podal ga je referent prof. Josip Skavič iz Zagreba.

Sprejete so bile resolucije o osnovanju pedagoške fakultete na univerzi ali posebni oddelki o razširjenju učiteljske izobrazbe na učiteljskih na pet let, o enotnem zakonu in učnem načrtu učiteljskih, o osnovanju vadnic na vseh učiteljskih in o otvarjanju učiteljskih v večjih kulturnih centrih o ukinitvi pedagoških oddekov, o šolanju v inozemstvu v svrhu pridobivanja ped. izkustev itd.

Referent je povdarjal v svoji utemeljitvi potrebo reformiranja učiteljske, ponuka praktičnih predmetov. Ugotovil je, da je učiteljska šola v krizi. Potreba je posebnih ustanov za učiteljsko izobrazbo itd.

Celotno resolucijo o reformi učiteljske in učiteljske izobrazbe prinesemo v eni prihodnjih številkih »Učit. Tov.«

Finančni odsek.

Poročilo finančnega odseka je izkazalo čistega dohodka v minulj upravni dobi 161.928 Din.

Odsek o šolskem nadzorstvu in nadzornikih.

Sledilo je poročilo odseka o nadzorstvu in nadzornikih osnovnih šol, ki ga je podal Miho Kusjanović (Dubrovnik). Sprejet je bil predlog, da obdrže nadzorniki stalnost najmanj pet let.

Resolucijo priobčimo v prihodnje v celoti.

Odbor za predloge.

Odsek za predloge, katerega predsednik je bil ravnatelj Luka Jelenc, je podal 44 raznih predlogov, ki se tičejo materialnega stanja učiteljstva aktivnega kakor upokojenega. Pri slednjem se je zlasti zavzemalo za prevedbo takozvanih kronskih upokojencev na dinarske. Nadaljni predlogi se tičejo pravne in administrativne uprave, otvoritve morskoga zdravilišča v Kraljevici, priznanja učiteljskega doma v Zagrebu poverjeništvu itd. V debati je porabil Milutin Stanković (Beograd) priliko za zahtevo, da referenti v ministarstvu ne smejo biti člani glavnega odbora niti uredniki učiteljskih listov. Njegov predlog je propadel kljub temu, da so se izjavili zanj posamezni člani glavnega odbora.

Vse sprejete predloge prinesemo v eni prihodnjih številkih v celoti.

Odbor za »Izveštaj«.

Poročilo odseka o izveštaju izvršnega odbora je sledila viharna debata, tekom katere so se zopet razpaljevale

strasti posameznih grup s hrupnimi prizori. V največji vihri je predsednik prekinil zborovanje.

Na nadaljnjem zborovanju ob 15. uri so posamezni govorniki v temperamentnih govorih, ki bi zaslužili drugačne vsebine in oblike, dajali duška svoji razburjenosti in strasti. Med največjo vihro, ko so se z največjo težavo večkrat komaj preprečili dejanski spopadi, je uspešno in med burnim odobravanjem nastopil šolski upravitelj Josip Lapajne iz Cerkelj pri Kranju, ki je zahteval, naj se politika eliminira iz strokovne organizacije, ker je na škodo ugledu učiteljstva in naj zagrebško in beograjsko poverjenišvo rešava svoje spore doma ter naj jih ne vlačijo na glavno skupščino. Njegov pomirjevalni govor je bil viharno aklamiran s klici: Živelj Slovenci!

Skupščina je sprejela po viharnih debatatah poročilo večine in je zavrnila oddvojeno poročilo in pripombe k poročilu s strani manjšine.

Volitve.

Sledile so volitve uprave UJU, pri kateri priliki je ponovno prišlo do neprijetnih prizorov med večino in manjšino. Izvršilni odbor je podal ostavko in tako je moralo priti do novih volitev, dasi ravno še ni potekla funkcijska doba in bi se morale vršiti volitve še prihodnje leto. Predsednikom UJU je bil izvoljen Pero Vuksanović (Beograd). Med drugimi je bil voljen v izvršilni odbor referent Pavel Flerč (Beograd). Na njegovo dosedanje mesto v širšem glavnem odboru pa Josip Lapajne, šolski upravitelj v Cerkljah pri Kranju.

Časopisni glasovi o slovenski delegaciji.

»Politika« piše:

Slovenci su se za vse vreme skupštinske sednice držali vrlo dostojanstveno. Oni su samo posmatrali ove scene i žalili što je došlo do tih scena na skupštini jugoslovenskih učitelja.

Banket.

Zvečer se je vršil banket, ki ga je priredila subotička mestna občina na čast udeležencem skupščine v kopalšču Palič pri Subotici.

Vkljub burnim scenam na skupščini se je Udruženje ojačilo glede delazmožnosti vodstva in tudi številčno je narasla armada UJUjevcev na 13.000 članov, in še vedno pristopa novo članstvo.

dizanje Jugoslovenskog Dačkog Doma prvi prilog već dao u hiljadu dinara naš drug g. Mih. M. Stanojević u spomen svoje proslave četrdeseto-godišnice prosvetnog, književnog i nacionalnog rada i time udario prvi kamen u temelji te naše buduće građevine, zajedničke kuće celokupne naše jugoslovenske omladine, budućnosti naše.

Delo na projektu zakona o narodnih šolah.

Najveći deo vremena u toku školske godine uzimao je i najviše posla zadavao izvršnome Odboru rad na Zakonu o nar. školama. Skoro sve učiteljske skupštine od oslobođenja pa na ovamo jednoglasno su zahtevale i isticale prešnu potrebu donošenja jedinstvenog zakona o osn. školama za celu zemlju i unificiranje nastave u državi. Ali se sve do ove godine nije mogao doneti zakon o nar. školama zbog poznatih političkih prilika. Predašnji Ministar prosvete, G. Miša Trifunović podneo je bio Nar. Skupštini jedan predlog zakona o narodnim školama ali ga Skupština nije mogla doneti jer je na brzo posle toga bila raspuštena. Ove školske godine podneo je Nar. Skupštini na rešavanje predlog zakona o nar. školama Ministar g. Svetozar Pribičević i on se sada nalazi na rešavanju.

On se ima prema Ustavu rešavati u Zakonodavnom Odboru po kratkom postupku i potom podneti plenarnoj sednici Skupštinskoj, koja ima da ga glasanjem primi ili odbaci. Zakonodavni Odbor je izabrao sekciju koja će ga detaljno pretresati i uputiti po svršenom poslu Zakonodavnom Skupštinskom Odboru. Sekcija je uzela u pretres taj zakonski projekt i donekle ga pretresla, ali je rad u sekciji zastao zbog poznate političke promene u Vladi i kako je Nar. Skupština odložena do jeseni negova će dalje sudbina zavistiti od prilika i dalje situacije.

Zakonski projekt koji se nalazi pred Narodnom Skupštinom ima svoj istorijat i on će se izneti pred Učiteljsku Skupštinu, koja ima da ga pretrese i oceni, jer je po rešenju Glav. Odbora stavljen na dnevni red. Neka nam je dopušteno samo uzgred napomenuti, da je ovom projektu zak. o nar. školama dala prvobitnu osnovicu učiteljska komisija obrazovana od strane Min. Prosvete, a koju su sastavljali naši najpriznatiji učitelji iz svih pokrajina i dva priznata naša pedagoga. Taj projekt učiteljske komisije pretresao, je proširio i preradio Gl. Prosv. Savet, u kome su takode učestvovali naši najviđeniji naučnici i pedagozi i delegati iz svih pokrajina a sem toga i predstavnici našega Udruženja: g. Milutin Stanković, ondašnji predsednik Uč. Uruženja i Dim. Sokolović predsednik Povereništva — Beograd.

Taj projekt je podnet sadašnjoj Nar. Skupštini na rešenje sa izmenom samo jednog vrlo neznatnog broja članova, koji bi, ako budu rešeni kako su predloženi, bili štetni po školu i učiteljstvo.

Te su izmene unesene nenadno, oštrim svojih odredaba sasvim prirodno uzbudile učiteljstvo, kad se saznalo za njih, i među učiteljima je ovladao nemir i užurbanost. Te se odredbe tiču poglavito podizanja i izdržavanja škola i učiteljskih kazni.

Izvršni Odbor i sam iznenađen ovim nenadnim izmenama Projekta Gl. Pr. Saveta u glavnome, hladnije je sudio o svedmu, jer je znao da taj projekt ima da reši Narodna Skupština, i da tamo ima ljudi i učiteljskih prijatelja, koji će svaku stvar pri rešavanju dobro odmeriti i neće dopustiti da se ozakone ikakve odredbe, koje bi bile na štetu škole i učiteljstva. Izvršni Odbor zna s kakvom žudnjom i s kakvim nestrpljenjem iščekuju naši drugovi novi zakon a naročito oni, koji žive pod krovom predratnih austrijskih zakona, kojima nije ni u čemu zagarantovana stalnost učiteljskoga položaja, a nisu se dali zaneti političkim momentima i raspoloženjima izvesnih krugova, koji bi želeli da što duže ostane današnji provizorijum zakona i da se unificiranje školskog zakonodavstva što duže odlaže iz političkih razloga, koji su poznati. On je znao da se zakonski projekt može i dopuniti i izmeniti u nekim važnim odredbama, a naročito u onim koje tangiraju bitne interese škole i učitelja — u samoj Skupštini, i zakon bi bio u glavnom dobar, Izvršni

je Odbor vodio računa i o mnogim vrlo dobrim i naprednim odredbama koje su ušle u zakonski projekt, i o ljudima, koji su tvorci toga projekta, pa i o ugledu našega Udruženja, čiji su predstavnici dali svoj potpis u Gl. Prosvetnom Savetu na nj.

Sve izmene koje su najflagrantnije bile Izvršni Odbor dostavio je kratkim putem odmah i Ministarstvu Prosvete i skupštinskoj sekciji.

Kako se zakon u skupštinskoj sekciji lagano radio Izvršni Odbor je imao vremena da naknadno konsultuje o svojim predlozima i Širi Gl. Odbor, koji je po zahtevu povereništava sazvat bio za 29. juli ove godine.

Za sve to vreme, do sastanka Šireg Gl. Odbora, Izvršni Odbor je budnim okom pratio svaki korak u razvoju školskog zakona i stalno bio u kontaktu sa sekcijom Nar. Skupštine i narodnim poslanicima dežurstvom svojih članova, a cirkularima svojim obaveštavao je Povereništva o svome radu i nastojavanju oko zakona, čekajući najzgodniji momenat kad treba pozvati i Širi Glavni Odbor da jačim autoritetom pomogne njegovu akciju.

Kad se sastao Širi Gl. Odbor on je s Upravom Povereništva Beogradskog, koristeći se opsežnim memorandumom Povereništva ljubljanskog, i usvojivši napomene Izvršnog Odbora, proširio iste i spremio rezoluciju o zakonskom projektu koji je pred Skupštinom sada, tako da ona ima jedan odličan materijal za dopunu i izmenu podnetog projekta, koji bi mogao, ako se usvoji sa našim napomenama poslužiti korisno i školi i narodnoj prosveti.

Predpisi o polaganju usposobljenostnoga ispita.

Pravila o polaganju praktičnih učiteljskih ispita, na osnovu čl. 29. o nar. školama koja važe za Srbiju, Crnu Goru i Vojvodinu izmenjena su na štetu učiteljskih kandidata koji polažu te ispite. Ove izmene predstavljaju jedan absurd i onemogućavaju polaganje praktičnog ispita učiteljima, a uz to određenim rokom propisanim za prijavu i polaganje ispita produžuju privremenost službovanja na štetu učitelja. Po tim izmenama učiteljima se nije dopuštalo da se mogu služiti ikakvom knjigom i da svoje pripreme moraju izradivati pred komisijom, pa čak nisu davale mogućnosti ni da kandidati pribave očigledna sredstva i druge pomoćne pedagoške i metodčke priprepe potrebne za uspešno izvođenje predavanja.

Izvršni Odbor je po učinjenim predstavkama mnogih mladih učitelja i uč. društava i preko štampe i ličnom intervencijom uspeo, te su ova pravila u nekoliko izmenjena i učiteljima olakšala polaganje ispita.

Delovanje Glavnega Odbora UJU.

Širi Glavni Odbor našega Udruženja održao je u toku ove godine 3 sednice. Prva sednica je bila 29. i 30. decembra pr. godine, druga 29. jula a treća 27. avgusta (u Subotici).

Na prvoj sednici koja je bila sazvana po zahtevu povereništava povodom poznatih članaka u »Nar. Prosveti« — promenjeno je Uredništvo i odlučeno da dužnost predsednika do sastanka skupštine vrši prvi podpredsednik g. Pet. Vuksanović. Opširan izveštaj sa te sednice odštampan je u »Nar. Prosveti« od ove godine.

U isto vreme Širi Gl. Odbor akceptirao je publikovanu izjavu Izvršnog Odbora, kojim se principijelno slaže s tim, da učitelji koji učestvuju u političkoj borbi mogu biti ganjani. Kako su svi pred zakonom jednaki to se učiteljima ne mogu osporiti njihova prava dok su u granicama zakona.

Na sednici od 30. XII. 1924. g. uvažena je ostavka koju je podneo na položaj poverenika g. Ivo Radovanović iz Splita.

Za tim je pretresano pitanje o daljem uređivanju društvenog lista i odlučeno o mestu držanja V. Učiteljske Skupštine i temama koje će se raspravljati na njoj. U ovom pitanju pošto je diskusijom, u kojoj je sudelovalo veći broj članova i dao podatke i orijentacije Izvršnom Odboru, Širi Odbor ovlastio je Izvršni Odbor, da on po svome nahođenju i okolnostima odredi mesto držanja učit. skupštine i izvrši izbor tema s tim, da svakako

Delo glavnega odbora UJU v letu 1924.—25.

(Konec.)

Glavni Odbor u svojoj punoj sednici održanoj 30. decembra 1924. god. izabrao je naročiti odbor, kome je poverena briga o načelnosti i detaljima za privođenje u delo ovog pitanja. U taj su odbor izabrani: Bartul Đivoje iz Splita, Antun Gnuš iz Dol. Hrastnika, Jan Biharsnik, Rudolf Pilko, Anta Mladenović, Živ. Radosavljević, Milorad Vujanac, gđa Jela Ivanovička i Aleksije Đurđić iz Beograda, a sem njih g. Milan Mitrović upr. škole u Koviljači, Drag. Tešić školski nadzornik, Milan Stanojević, Mil. Jevtić, Mirjana Jakšićeva, učitelji iz Loznice.

Verujući da će izabrani odbor u saradnji sa Gl. Odborom a dokazanom svešću članova UJU o interesima našega ne samo Udruženja no i staleža kome pripadamo — slobodni smo očekivati s punim uverenjem, da će uskoro Učiteljski Dom u Koviljači, kao naša zajednička imovina biti prvo kandiolo u veličanstvenom hramu našeg narodnog jedinstva i naše ljubavi prema lepšoj i sigurnoj budućnosti našeg naroda.

S toga očekivati je, da će svi članovi Udruženja preko svojih mesnih organizacija odgovoriti tačno i na vreme ne samo

svojoj ličnoj obavezi, nego i u ostalim dužnostima van toga, te kako bi se u toku školske godine 1925/26 pristupilo neposrednom radu i omogućilo što skorije realizovanje pitanja i ideje o podizanju našeg Doma u Banji Koviljači.

IV. Učiteljska Skupština u Dubrovniku usvojila je predlog Izvršnog Odbora i o podizanju jednog Dačkog doma u Beogradu, koji bi imao služiti poglavito za smeštaj daka i učitelja iz cele naše države kad dolaze poradi svojih ekskurzija u Beograd, kao prestonicu svoju. Ova odluka nije izvršena u toku ove škol. godine poglavito s toga, što je Povereništvo Beogradsko bilo razvilo vrlo živu akciju u toku ove godine preko učitelja i daka u Srbiji, Crnoj Gori i Vojvodini za prikupljanje priloga za dogradivanje i proširivanje Učit. Doma, te ne bi bilo uspeha kad bi se za oba ova doma u isto vreme skupljali prilozima i apelovalo na jednu istu publiku.

U idućoj godini počeo se intenzivnije raditi na ostvarenju ovih skupštinskih odluka.

Neka nam je dopušteno napomenuti sa prijatnim zadovoljstvom, da je za po-

Šolske zvezke po konkurenčnih cenah, iz najboljšega papirja s pivnikom izdeluje ➡ **Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.** ➡ **Učiteljstvo opozarjamo, da naj uvede te zvezke v šole in naj zahteva v trgovinah zvezke Učiteljske tiskarne.** ➡

na V. Učitelji. Skupštini bude raspravljana i tema o škol. nadzoru, koja je ostala neraspravljena u Dubrovniku.

IV. tačka dnevnog reda u sednici Šireg Gl. Odbora bila je pitanje o podizanju Doma, sanatorijuma u Koviljači. Povodom ovoga pitanja Širi Gl. Odbor je rešio da izvršni Odbor spremi pravila o podizanju doma i iznese Skupštini na odobrenje, i izvrši izbor građevinskog odbora, koji bi se imao brinuti o svemu daljem.

V. tačka su bili predlozi da se poradi kod G. Ministra Prosvete da nastane kod merodavnih, da nam se isplati razlika u platama; da se udate učiteljice u svemu izjednače s učiteljima jer vrše iste dužnosti, i da imaju iste dodatke; da se umole nadležni da izbegavaju velike formalnosti oko razvrstavanja; da se umoli G. Ministar Prosvete za skorije rešenje aktuelnih pitanja, kao što su uređenje školstva, slobode školstva prema policijskim vlastima, slobode prema crkvi, religijske nastave, izrada nastavnog programa i zakona i da se to sve dostavi pismeno G. Ministru, i da sračunavanje penzija bude u duhu Zak. činovničkog, i bez velike procedure tako kako će se ukazom kojim se učitelj penzionise odrediti u isto vreme i njegova penzija. Za tim je rešeno da se umoli G. Ministar da se u Bosni postave sreski školski nadzor-nici kao i u drugim krajevima.

Po svima ovim predlozima obavešten je i Ministar Prosvete, kome je lično predstao ceo Širi Gl. Odbor i uz razloženu motivaciju predao svoje zahteve.

Gospodin Ministar je primio rezoluciju i dao povoljan odgovor po svima tačkama i taj je odgovor saopšten učiteljstvu preko »Nar. Prosvete«.

Druga sednica Gl. Šireg Odbora bila je 29. juna t. g. u Beogradu poglavito zbog projekta Zak. o Nar. Školama, koji je počeo da se pretresa u Nar. Skupštini u Zakonodavnom Odboru sa dnevnim redom:

1. projekat Zak. o Nar. Školama;
2. izmene i dopune pravila UJU i
3. predlozi.

Po prvoj tački dnevnog reda Širi Gl. Odbor je izradio svoj memorandum, u koji je uneo sve izmene i dopune u podnetom projektu Zak. o Nar. Školama koje su objavljene u dodatku 48 Br. »Nar. Prosvete«. Kao najglavnije svoje zahteve od kojih apsolutno neće učiteljstvo nikako odstupiti istakao je Širi Gl. Odbor ove tačke:

1. da se čl. 33. zak. projekta, koji govori o podizanju škola saglasi potpuno sa redakcijom Izvršnog Odbora t. j. da država omogućiti sumom od sto miliona dinara fond za podizanje osn. škola, koji bi se svake godine povećavao sa 20 miliona po državnom budžetu.

Ovaj bi fond služio kao najnužnija pomoć siromašnim opštinama, da pod povoljnim uslovima mogu naći dovoljan kredit po svome imovnom stanju. Samo na ovaj način može se omogućiti pravilan i normalan priraštaj školskih zgrada i omočiti, da se široke narodne mase propuste kroz narodnu osnovnu školu.

2. Da izdržavanje škola vrše i dalje opštine, no u slučaju ako neka opština nije u mogućnosti da svakoga meseca preda odgovarajuću dvanaestinu škol. budžeta blagajniku, onda da taj izdatak izvrši odmah sreska finansijska uprava, a država da sama vrši za taj izdatak naplatu od opštine

3. Da učitelj može biti mestom pokretan 6 godina t. j. 3 godine kao privremeni i 3 godine kao stalan učitelj — dok međutim projekat predviđa: da svaki učitelj ostaje 9 godina pokretan, 3 godine kao privremeni a 6 godina kao stalni.

4. Da se odeljak o kaznama učiteljskim u svemu sprovede u duhu odredaba zakona o činovnicima građanskog reda;

5. Da sve predmete u osn. školi predaje učitelj. Samo u mestima gde je nastavnik druge konfesije, no što su učenici, predavače religijsku nastavu sveštenik.

Naš memorandum sa svima zahtevima u pogledu izmena i dopuna zakonskog projekta predao je Gl. Širši Odbor tada-

šnjem Gospodinu Ministru Prosvete koji je obećao da će ih proučiti i voditi računa o njima a da će se povući displin. kazne, koje su najviše uznemirile učiteljstvo, a to je obećao isto i novi Ministar Prosvete, kad mu se predstavio Izvršni Odbor prilikom stupanja na novi položaj.

Posle rada na projektu pretresane su izmene u pravilima UJU koje je izradio Izvršni Odbor, pa je po njima odlučeno: da se ostave na rešenje Skupštini pošto se konsultuju povereništva.

Treća sednica Šireg Gl. Odbora je održana u Subotici u oči sastanka Skupštine sa dnevnim redom koji je objavljen za Skupštinu.

Uprava UJU.

Izvršni odbor u toku ove godine bio je opterećen velikim administrativnim radom. Poslovi našega Udruženja veoma su se razgranali. Kancelarija našeg Izvršnog Odbora postala je u malome čitavo nadležstvo. Izvanredno velika prepiska kako s organizacijama tako i pojedinim članovima Udruženja, apsorbovala je celokupno vreme. Veliki broj učitelja obraćao se Udruženju tražeći obaveštenja po raznim pitanjima koja su se doticala bilo ličnih bilo opštih interesa. Toga rada je Izvršni Odbor pored glavnog sekretara G. J. Miljevića, koji je s najvećim naporima vršio svoju dužnost na opšte zadovoljstvo morao uzeti i pomoćnika sekretaru, koji je davao potrebna obaveštenja preko »Nar. Prosvete«.

Administracija je bila u tesnoj vezi s redakcijom »Narodne Prosvete« i obaveštavala i preko lista članove i organizacije o pojedinim predstavkama činjenim kod nadležnih faktora a objavljivala je redovno i rad Izvršnog i Glavnog Odbora kao i rad pojedinih društava i povereništava.

Osebnne izpremembe v vodstvu UJU.

1. Usled poznatog razmimoilaženja u pogledu na pisanje u »Nar. Prosveti«, na zahtev većine povereništava, došlo je do saziva Šireg Gl. Odbora UJU.

Širi Gl. Odbor sastao se je 29. decembra i na svojoj sednici, kojoj je bilo prisutno 27 članova, odlučio: da se dotadanji predsednik Udruženja i urednik Nar. Prosvete g. Milutin Stanković smeni sa tih dužnosti a da dužnost predsednika UJU vrši do prve Skupštine g. Petar Vukšanović, dotadanji podpredsednik. Za novog urednika »Nar. Prosvete« izabrat je g. Staniša Stanišić, učitelj iz Beograda. Za članove redakcionog Odbora Širi Gl. Odbor izabrao je: g. Grgu Brigljevića, Pavla Flere-a, Čedu Todorovića i Tihomira Kostića, učitelje iz Beograda.

2. Prema gozornoj odluci Šir. Gl. Odbora Izvr. Odbor ostao je bez podpredsednika. U toku rada od 6 meseci pokazalo se, da je neophodno potrebno da on ima i svoga podpredsednika, koji bi zamenjivao g. Vukšanovića, u izvesnim slučajevima, kad on bude sprečen da vrši svoju predsedničku dužnost. Stoga je Širi Gl. Odbor na svojoj sednici od 30. juna t. g. izabrao g. Vladu Petrovića za drugog podpredsednika.

3. U toku godine bila je i treća promena u Izv. Odboru. Gđa Jelisaveta Joksimo-vička (prede Radovićeva) prilikom svoje udaje podnela je ostavku na članstvo u Izvršnom Odboru, motivirajući je time, da tu dužnost posle udaje ne može više uredno i savesno ispunjavati.

Odbor je uvažio gđu Joksimo-vičku ostavku i na njeno mesto pozvao zamenika po redu g. Danila Dordevića učitelja iz Beograda.

Delovanje izvršilnoga Odbora.

Izvršni Odbor u toku ove godine održao je 44 redovne sednice, 3 vanredne i 1 svečanu. Ukupno 48 sednica. Osim toga Širi Glav. Odbor sastajao se u toku ove godine u tri maha: 29. decembra, 1924. god., 30. juna i 27. avgusta ove godine. O radu na sednicama Šireg Glav. Odbora bilo je govora na drugom mestu ovoga izveštaja.

U toku godine Izv. Odbor se starao da odgovori svojim dužnostima u svakom

pogledu. Po sebi se razume, da je najviše truda i staranja uložio oko izrade projekta novoga zakona o nar. školama i na zaštiti i intervenisanju po žalbama i molbama naših drugova iz cele zemlje u različitim slučajevima. U tom pogledu Izv. Odbor nije nikad žalio ni truda ni vremena da se svakoj žalbi (ako joj je bilo mesta) i molbi što pre udovolji. Ako pored sve dobre volje i truda u ponekim slučajevima nije imao uspeha, to ne može biti krivica od njega, jer je to često puta zavisilo od drugih uticaja, okolnosti i prilika koje se nisu mogle savladati.

Izv. Odbor je u ovoj godini u svom radu naročito pažnju posvetio i materijalnim ciljevima udruženja. Već poodavno Izvr. Odboru zadavala je brigu materijalna strana naših listova. Iz ranijih izveštaja kao i iz ovoga vidi se, da Udruženje ima znatne sume dužne pretplate, koje se provlače iz godine u godinu kroz knjige. Ove godine preduzete su energične mere da se što više dužne pretplate naplati. Radi toga upućivani su često spiskovi dužnika našim poverenicima s molbom za naplatu, i nemilosrdno brisanje »rdave platiše« u knjigama pretplatnika. Takav energičan rad doneo je uspeha, jer je pretplata počela obilnije priticati, a broj pretplatnika ne samo da se usled toga nije smanjio već se čak i za koju stotinu i popeo kod oba lista.

Tome je u mnogome doprineo i raspis g. Min. Prosvete ONBr. 1935. od 15. jan. ove godine kojim su oba lista preporučena svima osnovnim školama u zemlji.

Tako ove godine prvi put možemo sa zadovoljstvom konstatovati, da naši listovi u prošloj godini ne samo da nisu imali deficita, nego su dali i neke male suficite.

Uopšte možemo sa zadovoljstvom reći, da je u tom pogledu Izv. Odbor u ovoj godini imao lepog uspeha, jer se po bilansu vidi, da je Udruženje na dan 15. jula ove godine imalo za preko 100.000 dinara gotovine u kasi više-nego u to doba prošle godine.

Nadamo se, da će nas i naši poverenici i svi naši drugovi širom cele zemlje i u ovoj godini svesrdno potpomoci, da u ovom pogledu postignemo još bolje rezultate, kako bi što pre mogli pristupiti realizovanju naših namera odnosno podizanja učiteljskog Pansionata u Koviljači. Dačkog Doma u Beogradu izdanja kakvog stručnog dela itd.

U ovoj godini naša organizacija je takođe znatno ojačana. U naše bratsko kolo stupilo je 20 novih učiteljskih društava i broj članova popeo se sa oko 2000. Ti su priraštaji naročito znatni kod povereništva Beograd i Zagreb.

To se ima pripisati sve većoj staleškoj svesti i sve boljem shvatanju kolektivnosti kod naših drugova kao i energičnom radu dotičnih uprava povereništava.

Na žalost, ovde moramo da spomenemo i jedan izuzetak u ovom pogledu. Kod povereništva za Bosnu, Hercegovinu i Dalmaciju nije bilo priraštaja no je broj članova i društava prema lanjskom stanju ostao skoro isti.

Akcija povereništva za Bosnu i Hercegovinu u ovoj godini bitno se razlikuje od prošlogodišnje.

Konstatujući ovo po dužnosti, mi se nećemo ovde upuštati u komentisanje toga fakta jer se o tome govori i u izveštaju tih povereništava koji su takođe štampani u ovom izveštaju.

Delovanje povereništva UJU.

Najzad smatramo za dužnost da pomenemo živu saradnju sviju uprava povereništva, našeg Udruženja na našem zajedničkom poslu. Izvršni Odbor radio je u svemu sporazumno sa svima povereništvima i svaki naš apel i poziv našao je kod njih puno odziva. Naročitu delatnost razvila je uprava pover. - Ljubljana u pogledu pitanja, koja se tiču materijalnih i privatnih interesa učiteljstva, čineći Izv. Odboru u više mahova korisne predloge u tom pravcu.

Uprava pover. Beograd uzimala je živa učešća u svakoj našoj važnijoj akciji i predstavnici njeni išli su zajednički sa

nama kod svih nadležnih faktora, kad god je bila kakva opšta stvar učiteljstva. Naročito je za pohvalu njeno energično zauzimanje oko spasavanja fonda Učiteljske Siročadi.

Povereništvo Zagreb razvilo je ove godine živu akciju oko jačanja organizacije, obrazovanje novih sreskih učiteljskih društava i prikupljanje što većeg broja novih članova. I u tome je imalo znatnog uspeha, jer mu je i najnoviji obrt političkih prilika tamošnjih išao u tome na ruku.

Iz izveštaja povereništava vidi se, da je i rad sreskih učiteljskih društava ove godine bio mnogo obilniji i raznovrsniji. Pada u oči, da se većina društava nije bavila samo tretiranjem materijalnih pitanja, već da je u ovoj godini održano mnogo više praktičkih predavanja i raspravljana razna školska i pedagoška pitanja, što je sve jedan dobar znak kod našeg učiteljstva za svesnije poimanje svojih dužnosti, težnje za ličnim usavršavanjem i smislom za kolektivan rad, za lično i opšte dobro.

Okrajna učiteljska društva.

Na kraju da učinimo nekoliko malih napomena upravama sreskih učiteljskih društava.

1. Iz izveštaja pojedinih povereništva vidi se da većina sreskih učiteljskih društava nije poslala svoj godišnji izveštaj radu društva, što je vrlo potrebno i korisno da bi dotično povereništvo moglo imati jasan pregled rada svojih društava u toj godini. Neka to uprave sreskih društava imaju na umu za iduću godinu.

2. Mnoga društva primaju i šalju članarinu za pojedine članove (novoupisane) za Glav. Odbor i dotično povereništvo nedovoljno t. j. samo za po nekoliko meseci, računajući istu od dana upisa.

Članarina za Gl. Odbor i dotično povereništvo mora se platiti jednovremeno i za celu godinu, bez obzira kad se dotični član upisao u društvo. U protivnom neće se ubrojati u članove UJU. Što se tiče samih dotičnih društava ni ona ne treba da toleriraju i dalje takvo plaćanje članarine.

3. Mole se uprave društava da pri slanju članarine pošlju uvek i spiskove članova, za koje članarinu šalju.

4. Shodno čl. 29. pravila UJU upis članova u pojedina društava ne može se vršiti i posle 1. juna.

5. Obnavljanje sreskih društava treba vršiti što ranije a najdalje 2 meseca od početka školske godine (čl. 21. pravila UJU) a ne u maju i junu.

6. Želeti je da u ovoj godini pojedina društva, gde zato ima mogućnosti, prirede koji koncertar u korist podizanja Učiteljskog pansionata u banji Koviljači ili Dački Dom u Beogradu, jer će i to biti ustanove kojima će se koristiti svekoliko učiteljstvo naše iz cele zemlje. Time će u mnogome pripomoći Izvršni Odbor u izvođenju tih zamisli.

A svaka uprava učitelj. društva zadužice mnogo Udruženje ako mu pridobije koga člana dobrotvora (sa ulogom od 1000 Din) ili utemeljača (sa ulogom od 100 Din).

7. Sva sreska društva ne treba da opšte neposredno sa Glav. Odborom, već preko svoga povereništva (čl. 8. pravila UJU).

8. Novo-obrazovana sreska učitelj. društva da šalju svoja pravila (u 3 ravno-glasna preписа) preko svoga povereništva Glav. Odboru na potvrdu (čl. 16. prav. UJU).

9. Sva društva koja budu imala preko godine kakvih vanrednih prihoda (od zabava, koncerata i t. d.) a nisu isti namenjeni kakvom naročito cilju, treba da pošalju od istih 1/10 svome povereništvu a 1/10 Gl. Odboru (čl. 29. prav. UJU).

10. Pri izboru nove uprave društvene treba da glasaju samo članovi koji su izmislili članarinu za tek. godinu, a ne svi prisutni.

Stanje org. listov.

Bolesno finansijsko stanje naših druzinskih listova »Nar. Prosvete« i »Učitelja«, koje se za poslednje dve — tri go-

Šolske upravitelje in upraviteljice

pozivamo, da naročajo vse potrebščine in knjige pri

Učiteljski knjigarni v Ljubljani, Francišanska 6.

Pošljite naročila čimprej, da se pravočasno izvrše. Zahtevajte cenike!

Učiteljska knjigarna postreže enako z vsemi knjigami domačih in tujih založb.

dine konstatuje u godišnjim izveštajima, znatno se popravilo u toku 1924/25. školske godine i na putu je da za kraći niz godina dođe do potpunog oporavljenja. Tome su poboljšanju doprinele razne okolnosti, među kojima su:

a) više razbuzena staleška svest pretplatnika o značaju i potrebi ovih listova i

b) primena efikasnijih mera, koje su Izvršni Odbor i administracija listova preduzimale u toku ove godine.

b) Češće opomene dužnika i češće molbe poverenicima za što življu akciju u prikupljanju pretplate, a naročito od reda obustavljanje slanja listova svima onima, koji su ma šta dugovali od 1924. god. na unazad — sve je to učinilo da se oseti znatan napredak u naplati, kako dužne, tako i tekuće pretplate na oba ova lista.

Ovu konstataciju najbolje će cifre predstaviti.

Dok je za gore označeno vreme u 1923./24. god. bilo ukupno primanje:

a) za »Nar. Prosvetu« Din 276.087.—
b) za »Učitelj« „ 122.509.—
dotle je u 1924./25. god. to primanje bilo:
a) kod »Nar. Prosvete« Din 298.011.—
b) kod »Učitelja« „ 159.819.—

prema čemu se utvrđuje poboljšanje
a) kod »Nar. Prosvete« za Din 21.964.—
b) kod »Učitelja« za „ 37.310.—

Ovo brisanje nemarnih pretplatnika »od reda« (en masse) imalo je blagotvornog dejstva kako na priliv pretplate, tako i na prečišćavanje adresara iz koga su nemilosrdno izbacivani svi oni, koji su listove primali i čitali, a »zaboravljali« da pretplatu pošalju. Ako je ova strožija mera pogodila i nekoga od pravih prijatelja Udruženja, mi ga na ovom mestu molimo za izvinjenje, konstatujući da je veliki broj takvih ubrzo izmirio svu dužnu pa

položio i tekuću pretplatu, te mu je slanje listova odmah i obnovljeno.

Ovih ćemo se mera držati i u idućoj šk. godini i nadamo se, da ćemo, uz pomoć vrednih poverenika (školskih nadzornika i Uprava Sreskih Društava) postići još boljih rezultata, među kojima nam je najglavniji: da se utvrdi tačan broj pretplatnika i jednog i drugog lista, koji će ih primati, a što je glavno i uredno plaćati.

Molimo naše Poverenike i pojedine pretplatnike, da nam pri slanju pretplate tačno i čitko označe na kuponu uputnice svoje ime i prezime, mesto i pokrajinu, kao i zašto (t. j. za koji list) šalju pretplatu, jer se bez toga ne može poslati suma, razvesti po knjigama i stvara se zbrka u knjigama zbog tih nedovoljnih podataka.

Korisno je za svakoga, da nam se pre šiljanja pretplate obrati dopisnom kartom da mu pošljemo naš ček. Niime se može poslati koja se hoće suma ili više suma. Samo se u tom slučaju na poledini kupona čeka zalepi poštanska marka od 0.50 Din i napiše objašnjenje na ime čega se šalje dotična suma. Čekom se svaka suma otpravlja bezplatno, što je za svakog pošiljaoca a i za nas korisnije i bolje.

Članstvo UJU.

Naziv poverenstva	Društva			Članova		
	1924/5	1923/4	Razlika	1924/5	1923/4	Razlika
Pover. Beograd	128	112	+16	6236	5156	1080
„ Zagreb	55	43	+12	2988	1960	1028
„ Ljubljana	32	32	—	2683	2486	+197
„ Sarajevo	26	31	-5	751	737	+14
„ Split	12	14	-2	745	763	-15
Ukupno:	253	232	+21	13404	11104	2301

Zopet premešćanje prosvetnega uradništva iz političnih vzrokov.

Premešćenje oblastnoga šolskega nadzornika g. H. Schella v Konjice. — Imenovanje prof. g. Iv. Vrščaja oblastnim šolskim nadzornikom v mariborski oblasti.

Kakor poročajo listi, so se že pričele nove premeščitve prosvetnega uradništva povzročene od onih strani in onih političkih strank, ki so še pred nedavnim časom vpile, da morajo pojenjati v prosvetnem resoru in sploh persekucije nad uradništvom iz političkih vzrokov.

Prvi strel je počil na mariborsko oblast in na mesto in osebo, na katero se je najmanj pričakovalo, najmanj pa v krogih osnovnošolskega učiteljstva.

Predstoječa izmenjava ni le udarec v obraz strogi objektivni in stvarno potrebni prosvetni politiki, temveč je to udarec v obraz tudi vsemu učiteljstvu, ker se je to izvršilo tik po avdienci zastopnikov slovenskega učiteljstva pri g. ministru prosvete in ker se je to zgodilo tik po peti skupščini UJU v Subotici, kjer je učiteljstvo enodušno manifestiralo za nadzorstvo nad osnovnim šolstvom s strani strokovnjakov iz vrst osnovnošolskega učiteljstva.

Vemo dobro, da ta izmena ni delo in ne iniciativa g. ministra samega, temveč da je to plod grdih intrig, ki so gazi le načela iz vzroka osebno egoistiške gonje.

Oblastni šolski nadzornik g. Henrik Schell je imenovan v Konjice; za oblastnega šolskega nadzornika v mariborski oblasti je imenovan profesor g. Ivan Vrščaj in na njegovo mesto g. Kuntih Taka je izprememba!

Odstavljen je osnovnošk. učitelj in nastavljen profesor, bivši meščansko-šolski učitelj.

Prepričani smo, da bo ta izprememba napravila skrajno slab utis med učiteljstvom in to iz treh stvarnih razlogov.

Učiteljstvo je namreč smatralo g. Schella kot uradnika vzetega iz lastnih vrst, ki ni bil strankar v svojem uradu, ki je bil korekten in se je izkazal že kot sreski šolski nadzornik kot strokovnjak. Na mesto oblastnega šolskega nadzornika g. Schell ni prišel po katerikoli politički stranki, temveč po pri-

zadevanju UJU, ker je to želelo učiteljstvo. Z nenadno odstranitvijo g. Schella se je pogazila želja in zadovoljstvo učiteljstva, zrušil se je pa tudi princip vsega osnovnošolskega učiteljstva v državi, da bodi nadzornik nad osnovnim šolstvom vzet iz vrst osnovnošolskega učiteljstva, da ne bodi tiran nad učiteljstvom, da ne bodi birokratski lahač in pedant paragrafov, da bodi mož stalnosti in mirne velikopoteznosti v uradu in ne mož prevratnih nazorov od danes do jutri konfuzeznega uradovanja, ki zna uvesti v naše prosvetne razmere še večje zmede, kakor jih imamo že itak, radi še ne urejene enotne prosvetne uprave za celo državo.

Motiv izpremembe je strankarsko politički. Zopet so posegle političke stranke v prosvetne zadeve in jih reševale iz strankarskih in ne strokovno stvarnih vidikov. In menimo, da zademo tudi v tem pogledu prav, ako citiramo besede dr. Korošca, ki jih je govoril kot takratni prosvetni minister deputaciji glavnega odbora UJU, ko se je potožila za to, da se zaščiti položaje učiteljstva in prosvetnega uradništva pred partizanskimi vplivi: »On je nalezio, da bi partijska intervencija bila svodena na minimum kad je sami učitelji ne bi tržili.« (Glej »Izveštaj« glavnega odbora UJU šte. 9., o intervenciji pri ministru prosvete dr. Korošcu v zadevi preganjanja učiteljstva v Sloveniji.) Zdi se nam, da so vsi oni, ki so tako visoko dvigali zastave protipartizanske politike v našem stanu in pri prosveti, jo pogazili s svojim prvim korakom v praksi, poleg tega so pa pogazili tudi temeljna načela, za katera je manifestiralo zastopstvo vsega učiteljstva v državi v Subotici; učiteljstvu v mariborski oblasti so pa vzeli oblastnega šolskega nadzornika iz lastnih vrst ter so odprli perspektivo, da se bode tudi nadalje vršilo premešćanje in namešćanje učiteljstva po političko strankarskih in ne stvarnih zahtevah.

Gotovo je, da so že to dovolini razlogi, da učiteljstvo mariborske oblasti tudi z osebno izpremembo ne bo zadovoljno.

Eno je gotovo: Ta korak nam je zopet nov dokaz, da moramo našo organizacijo očuvati na strogo nepartizanski podlagi in ji s potenciranjem kulturne

Učiteljski pravnik.

—Š Poučilo za opremo prošnji: A. za odmero pokojnine; B. za nakazilo akontacije.

A.

V zmislu obvestila ministrstva prosvete (»Osn. Nastava« I., br. 2., str. 21.) mora upokojenec zaprositi ministrstvo za odmero pokojnine.

V prošnji, ki jo je predložiti v dveh enakih se glasečih izvodih, je navesti:

a) Ime, priimek, značaj, službeni kraj;

b) ukaz oziroma odlok s katerim je bil upokojen;

c) kraj, kjer bo bival kot upokojenec in

d) da želi prejemati pokojnino pri blagajni delegacije ministrstva financ v Ljubljani (če bo bival v Sloveniji).

Prošnji je priložiti:

1. Rešenje o razvrstitvi po novem uradniškem zakonu (izvirnik in 2 over. prepisa).

2. I uverenje o službeni dobi in službovanju na predpisani tiskovini podprto s službenimi dokumenti v izvorniku. (Izvirniki dokumentov ostanejo do končne ureditve pokojnine v tuk arhivu).

3. 2 overovljena prepisa dekreta o upokojitvi.

Podmladek Rdečega Križa.

ORGANIZACIJA PODMLADKA RDEČEGA KRIŽA V ŠOLSKEM L. 1925./26.

Po odredbi glavnega odbora Podmladka društva Rdečega križa v Beogradu z dne 2. avgusta 1925. št. 5334, se ima v šolskem letu 1925./26. nadaljevati delovanje Podmladka v tisti smeri kakor v lanskem šolskem letu.

Glavni odbor v Beogradu bo s septembersko številko »Glasnika« poslal vsem organizacijam in šolam razredne članske karte, da jih izpolnijo in pošljejo glavnemu in tukajšnjemu oblastnemu odboru.

Ko prejme glavni odbor te razredne članske karte, bo sam iz Beograda poslal šolam dijaške članske karte, borbo za dobro zdravje, značke i dr. Knjig o prejemanju in izdavanju glavni odbor v šolskem letu 1925./26. ne bo pošiljal in ne natisnil, nego naj učenci na podstavi lanskih knjig sami uredijo svojo blagajniško knjigo.

Polletne izveščaje naj pošljejo šole koncem januarja in koncem junija, a ob-

smeri in prosvetnega pravca in vpliva pridobiti toliko moči, da nas bo lahko očuvala tudi takih pojavov!

Nadalje je priložiti 2 na označenem mestu podpisani golicu uverenja ministrstva prosvete, ki jih prejme upokojenec s poučilom.

Prošnja in priloge so po čl. 120. urad. zak. kolka proste.

B.

Obenem more upokojenec takoj po prejemu obvestila o upokojitvi predložiti velikemu županu ljubljanske oblasti posebno neokolkovano prošnjo za nakazilo akontacije v zmislu čl. 131. zakona o glav. drž. računovodstvu naslovljeno na ministrstvo prosvete (osnovna nastava).

V tej prošnji je navesti:

1. Ime in priimek, značaj in službeni kraj.

2. Kdaj in s katerim odlokom je bil upokojen (datum in broj odloka ministrstva).

3. Kdaj je bil razrešen učiteljske službe (datum odloka velikega župana ljubljanske oblasti).

4. Do kdaj je prejemal aktivitetne prejemke.

5. Od kdaj mu pripada pokojnina.

6. Koliko let je bil v učiteljski službi.

7. Pri kateri blagajni želi prejemati akontacijo.

8. Kolika je bila poslednja plača: a) osnovna, položajna in stanarina in b) kolika: 1. osebna in 2. rodbinska draginska doklada.

razce za te izveščaje bo poslal glavni odbor v teh mesecih neposredne šolam.

Polovico članarine, ki se pošilja glavnemu odboru, naj pošljejo šole v bodoče kakor dosedaj koncem meseca januarja in koncem šolskega leta direktno glavnemu odboru v Beograd.

Oblastni odbor pozivlja vse svoje organizirane šole, da se potrudijo, da v šolskem letu 1925./26. čim intenzivneje izvajajo program Podmladka, da izvršujejo higienska pravila, da prireajo izlete, koncerte in zabave s poučno vsebino, da izvršujejo dobra dela s sredstvi, ki so jih sami zaslužili, da si dopisujejo in izmenjavajo darila s tovariši v naši državi in zunaj države itd. Posebno pažnjo je treba posvetiti temu, da se dostojno proslavi dan Podmladka Rdečega križa, ki je določen za 1. decembra za vso kraljevino. Glavni odbor v Beogradu bo s posebnim razpisom pozval šole, da ta dan proslave čimbolje.

Organizirane šole naj od začetka šolskega leta štedijo denar in zbirajo sredstva za svojo ferijalno kolonijo, tako da vsaka šola v večjem kraju priredi svojo ferijalno kolonijo.

ZNIŽANJE CEN KNJIGAM

Učiteljska tiskarna je znižala cene sledečim knjigam:

Stalež šolstva v Sloveniji, 1923 (obsega vse osnovne, meščanske, obrtne, trgovske in srednje šole, učiteljska in univerzo): prej 42 Din, sedaj stane 10 Din.

Fink: Zbirka naredb in odredb za osnovne in meščanske šole ter učiteljska v Sloveniji, I. zvezek (od prevrata do l. 1920): prej 10 Din, sedaj stane 5 Din.

Fink: Zbirka naredb in odredb za osnovne in meščanske šole ter učiteljska v Sloveniji, II. zvezek (za l. 1921): prej 14 Din, sedaj stane 7 Din.

Fink: Zbirka naredb in odredb za osnovne in meščanske šole ter učiteljska v Sloveniji, III. zvezek (za l. 1922): prej 15 Din, sedaj stane 8 Din.

Fink: Zbirka naredb in odredb za osnovne in meščanske šole ter učiteljska v Sloveniji, IV. zvezek (za l. 1923—24): prej 28 Din, sedaj stane 14 Din.

Te knjige so nujno potrebne vsakemu šolskemu upravitelju in vsakemu učitelju, da se ve ravnati po naj-novejših odredbah in določilih.

Naročajte vse knjige pri UČITELJSKI TISKARNI V LJUBLJANI, Frančiškanska 6.

Šolske zvezke po konkurenčnih cenah, iz najboljšega papirja s pivnikom izdeluje Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6. Učiteljstvo opozarjamo, da naj uvede te zvezke v šole in naj zahteva v trgovinah zvezke Učiteljske tiskarne.

na V. Učitelji. Skupštini bude raspravljana i tema o škol. nadzoru, koja je ostala neraspravljena u Dubrovniku.

IV. tačka dnevnog reda u sednici Šireg Gl. Odbora bila je pitanje o podizanju Doma, sanatorijuma u Koviljači. Povodom ovoga pitanja Širi Gl. Odbor je rešio da izvršni Odbor spremi pravila o podizanju doma i iznese Skupštini na odobrenje, i izvrši izbor građevinskog odbora, koji bi se imao brinuti o svemu daljem.

V. tačka su bili predlozi da se poradi kod G. Ministra Prosvete da nastane kod merodavnih, da nam se isplati razlika u platama; da se udate učiteljice u svemu izjednače s učiteljima jer vrše iste dužnosti, i da imaju iste dodatke; da se umole nadležni da izbegavaju velike formalnosti oko razvrstavanja; da se umoli G. Ministar Prosvete za skorije rešenje aktuelnih pitanja, kao što su uređenje školstva, slobode školstva prema policijskim vlastima, slobode prema crkvi, religijske nastave, izrada nastavnog programa i zakona i da se to sve dostavi pismeno G. Ministru, i da sračunavanje penzija bude u duhu Zak. činovničkog, i bez velike procedure tako kako će se ukazom kojim se učitelj penzionise odrediti u isto vreme i njegova penzija. Za tim je rešeno da se umoli G. Ministar da se u Bosni postave sreski školski nadzor-nici kao i u drugim krajevima.

Po svima ovim predlozima obavešten je i Ministar Prosvete, kome je lično predstao ceo Širi Gl. Odbor i uz razloženu motivaciju predao svoje zahteve.

Gospodin Ministar je primio rezoluciju i dao povoljan odgovor po svima tačkama i taj je odgovor saopšten učiteljstvu preko »Nar. Prosvete«.

Druga sednica Gl. Šireg Odbora bila je 29. juna t. g. u Beogradu poglavito zbog projekta Zak. o Nar. Školama, koji je počeo da se pretresa u Nar. Skupštini u Zakonodavnom Odboru sa dnevnim redom:

1. projekat Zak. o Nar. Školama;
2. izmene i dopune pravila UJU i
3. predlozi.

Po prvoj tački dnevnog reda Širi Gl. Odbor je izradio svoj memorandum, u koji je uneo sve izmene i dopune u podnetom projektu Zak. o Nar. Školama koje su objavljene u dodatku 48 Br. »Nar. Prosvete«. Kao najglavnije svoje zahteve od kojih apsolutno neće učiteljstvo nikako odstupiti istakao je Širi Gl. Odbor ove tačke:

1. da se čl. 33. zak. projekta, koji govori o podizanju škola saglasi potpuno sa redakcijom Izvršnog Odbora t. j. da država omogućiti sumom od sto miliona dinara fond za podizanje osn. škola, koji bi se svake godine povećavao sa 20 miliona po državnom budžetu.

Ovaj bi fond služio kao najnužnija pomoć siromašnim opštinama, da pod povoljnim uslovima mogu naći dovoljan kredit po svome imovnom stanju. Samo na ovaj način može se omogućiti pravilan i normalan priraštaj školskih zgrada i omočiti, da se široke narodne mase propuste kroz narodnu osnovnu školu.

2. Da izdržavanje škola vrše i dalje opštine, no u slučaju ako neka opština nije u mogućnosti da svakoga meseca preda odgovarajuću dvanaestinu škol. budžeta blagajniku, onda da taj izdatak izvrši odmah sreska finansijska uprava, a država da sama vrši za taj izdatak naplatu od opštine

3. Da učitelj može biti mestom pokretan 6 godina t. j. 3 godine kao privremeni i 3 godine kao stalan učitelj — dok međutim projekat predviđa: da svaki učitelj ostaje 9 godina pokretan, 3 godine kao privremeni a 6 godina kao stalni.

4. Da se odeljak o kaznama učiteljskim u svemu sprovede u duhu odredaba zakona o činovnicima građanskog reda;

5. Da sve predmete u osn. školi predaje učitelj. Samo u mestima gde je nastavnik druge konfesije, no što su učenici, predavače religijsku nastavu sveštenik.

Naš memorandum sa svima zahtevima u pogledu izmena i dopuna zakonskog projekta predao je Gl. Širši Odbor tada-

šnjem Gospodinu Ministru Prosvete koji je obećao da će ih proučiti i voditi računa o njima a da će se povući displin. kazne, koje su najviše uznemirile učiteljstvo, a to je obećao isto i novi Ministar Prosvete, kad mu se predstavio Izvršni Odbor prilikom stupanja na novi položaj.

Posle rada na projektu pretresane su izmene u pravilima UJU koje je izradio Izvršni Odbor, pa je po njima odlučeno: da se ostave na rešenje Skupštini pošto se konsultuju povereništva.

Treća sednica Šireg Gl. Odbora je održana u Subotici u oči sastanka Skupštine sa dnevnim redom koji je objavljen za Skupštinu.

Uprava UJU.

Izvršni odbor u toku ove godine bio je opterećen velikim administrativnim radom. Poslovi našega Udruženja veoma su se razgranali. Kancelarija našeg Izvršnog Odbora postala je u malome čitavo nadležstvo. Izvanredno velika prepiska kako s organizacijama tako i pojedinim članovima Udruženja, apsorbovala je celokupno vreme. Veliki broj učitelja obraćao se Udruženju tražeći obaveštenja po raznim pitanjima koja su se doticala bilo ličnih bilo opštih interesa. Toga rada je Izvršni Odbor pored glavnog sekretara G. J. Miljevića, koji je s najvećim naporima vršio svoju dužnost na opšte zadovoljstvo morao uzeti i pomoćnika sekretaru, koji je davao potrebna obaveštenja preko »Nar. Prosvete«.

Administracija je bila u tesnoj vezi s redakcijom »Narodne Prosvete« i obaveštavala i preko lista članove i organizacije o pojedinim predstavkama činjenim kod nadležnih faktora a objavljivala je redovno i rad Izvršnog i Glavnog Odbora kao i rad pojedinih društava i povereništava.

Osebnne izpremembe v vodstvu UJU.

1. Usled poznatog razmimoilaženja u pogledu na pisanje u »Nar. Prosveti«, na zahtev većine povereništava, došlo je do saziva Šireg Gl. Odbora UJU.

Širi Gl. Odbor sastao se je 29. decembra i na svojoj sednici, kojoj je bilo prisutno 27 članova, odlučio: da se dotadnji predsednik Udruženja i urednik Nar. Prosvete g. Milutin Stanković smeni sa tih dužnosti a da dužnost predsednika UJU vrši do prve Skupštine g. Petar Vukšanović, dotadnji podpredsednik. Za novog urednika »Nar. Prosvete« izabrat je g. Staniša Stanišić, učitelj iz Beograda. Za članove redakcionog Odbora Širi Gl. Odbor izabrao je: g. Grgu Brigljevića, Pavla Flere-a, Čedu Todorovića i Tihomira Kostića, učitelje iz Beograda.

2. Prema gozornoj odluci Šir. Gl. Odbora Izvr. Odbor ostao je bez podpredsednika. U toku rada od 6 meseci pokazalo se, da je neophodno potrebno da on ima i svoga podpredsednika, koji bi zamenjivao g. Vukšanovića, u izvesnim slučajevima, kad on bude sprečen da vrši svoju predsedničku dužnost. Stoga je Širi Gl. Odbor na svojoj sednici od 30. juna t. g. izabrao g. Vladu Petrovića za drugog podpredsednika.

3. U toku godine bila je i treća promena u Izv. Odboru. G.đa Jelisaveta Joksimovićka (prede Radovićeva) prilikom svoje udaje podnela je ostavku na članstvo u Izvršnom Odboru, motivirajući je time, da tu dužnost posle udaje ne može više uredno i savesno ispunjavati.

Odbor je uvažio g.đi Joksimovićki ostavku i na njeno mesto pozvao zamenika po redu g. Danila Dordevića učitelja iz Beograda.

Delovanje izvršilnoga Odbora.

Izvršni Odbor u toku ove godine održao je 44 redovne sednice, 3 vanredne i 1 svečanu. Ukupno 48 sednica. Osim toga Širi Glav. Odbor sastajao se u toku ove godine u tri maha: 29. decembra, 1924. god., 30. juna i 27. avgusta ove godine. O radu na sednicama Šireg Glav. Odbora bilo je govora na drugom mestu ovoga izveštaja.

U toku godine Izv. Odbor se starao da odgovori svojim dužnostima u svakom

pogledu. Po sebi se razume, da je najviše truda i staranja uložio oko izrade projekta novoga zakona o nar. školama i na zaštiti i intervenisanju po žalbama i molbama naših drugova iz cele zemlje u različitim slučajevima. U tom pogledu Izv. Odbor nije nikad žalio ni truda ni vremena da se svakoj žalbi (ako joj je bilo mesta) i molbi što pre udovolji. Ako pored sve dobre volje i truda u ponekim slučajevima nije imao uspeha, to ne može biti krivica od njega, jer je to često puta zavisilo od drugih uticaja, okolnosti i prilika koje se nisu mogle savladati.

Izv. Odbor je u ovoj godini u svom radu naročito pažnju posvetio i materijalnim ciljevima udruženja. Već poodavno Izvr. Odboru zadavala je brigu materijalna strana naših listova. Iz ranijih izveštaja kao i iz ovoga vidi se, da Udruženje ima znatne sume dužne pretplate, koje se provlače iz godine u godinu kroz knjige. Ove godine preduzete su enerგიčne mere da se što više dužne pretplate naplati. Radi toga upućivani su često spiskovi dužnika našim poverenicima s molbom za naplatu, i nemilosrdno brisanje »rdave platiše« u knjigama pretplatnika. Takav energičan rad doneo je uspeha, jer je pretplata počela obilnije priticati, a broj pretplatnika ne samo da se usled toga nije smanjio već se čak i za koju stotinu i popeo kod oba lista.

Tome je u mnogome doprineo i raspis g. Min. Prosvete ONBr. 1935. od 15. jan. ove godine kojim su oba lista preporučena svima osnovnim školama u zemlji.

Tako ove godine prvi put možemo sa zadovoljstvom konstatovati, da naši listovi u prošloj godini ne samo da nisu imali deficita, nego su dali i neke male suficite.

Uopšte možemo sa zadovoljstvom reći, da je u tom pogledu Izv. Odbor u ovoj godini imao lepog uspeha, jer se po bilansu vidi, da je Udruženje na dan 15. jula ove godine imalo za preko 100.000 dinara gotovine u kasi više-nego u to doba prošle godine.

Nadamo se, da će nas i naši poverenici i svi naši drugovi širom cele zemlje i u ovoj godini svesrdno potpomoci, da u ovom pogledu postignemo još bolje rezultate, kako bi što pre mogli pristupiti realizovanju naših namera odnosno podizanja učiteljskog Pansionata u Koviljači. Dačkog Doma u Beogradu izdanja kakvog stručnog dela itd.

U ovoj godini naša organizacija je takođe znatno ojačana. U naše bratsko kolo stupilo je 20 novih učiteljskih društava i broj članova popeo se sa oko 2000. Ti su priraštaji naročito znatni kod povereništva Beograd i Zagreb.

To se ima pripisati sve većoj staleškoj svesti i sve boljem shvatanju kolektivnosti kod naših drugova kao i energičnom radu dotičnih uprava povereništava.

Na žalost, ovde moramo da spomenemo i jedan izuzetak u ovom pogledu. Kod povereništva za Bosnu, Hercegovinu i Dalmaciju nije bilo priraštaja no je broj članova i društava prema lanjskom stanju ostao skoro isti.

Akcija povereništva za Bosnu i Hercegovinu u ovoj godini bitno se razlikuje od prošlogodišnje.

Konstatujući ovo po dužnosti, mi se nećemo ovde upuštati u komentisanje toga fakta jer se o tome govori i u izveštaju tih povereništava koji su takođe štampani u ovom izveštaju.

Delovanje povereništva UJU.

Najzad smatramo za dužnost da pomenemo živu saradnju sviju uprava povereništva, našeg Udruženja na našem zajedničkom poslu. Izvršni Odbor radio je u svemu sporazumno sa svima povereništvima i svaki naš apel i poziv našao je kod njih puno odziva. Naročitu delatnost razvila je uprava pover. - Ljubljana u pogledu pitanja, koja se tiču materijalnih i privatnih interesa učiteljstva, čineći Izv. Odboru u više mahova korisne predloge u tom pravcu.

Uprava pover. Beograd uzimala je živa učešća u svakoj našoj važnijoj akciji i predstavnici njeni išli su zajednički sa

nama kod svih nadležnih faktora, kad god je bila kakva opšta stvar učiteljstva. Naročito je za pohvalu njeno energično zauzimanje oko spasavanja fonda Učiteljske Siroćadi.

Povereništvo Zagreb razvilo je ove godine živu akciju oko jačanja organizacije, obrazovanje novih sreskih učiteljskih društava i prikupljanje što većeg broja novih članova. I u tome je imalo znatnog uspeha, jer mu je i najnoviji obrt političkih prilika tamošnjih išao u tome na ruku.

Iz izveštaja povereništava vidi se, da je i rad sreskih učiteljskih društava ove godine bio mnogo obilniji i raznovrsniji. Pada u oči, da se većina društava nije bavila samo tretiranjem materijalnih pitanja, već da je u ovoj godini održano mnogo više praktičkih predavanja i raspravljana razna školska i pedagoška pitanja, što je sve jedan dobar znak kod našeg učiteljstva za svesnije poimanje svojih dužnosti, težnje za ličnim usavršavanjem i smislom za kolektivan rad, za lično i opšte dobro.

Okrajna učiteljska društva.

Na kraju da učinimo nekoliko malih napomena upravama sreskih učiteljskih društava.

1. Iz izveštaja pojedinih povereništva vidi se da većina sreskih učiteljskih društava nije poslala svoj godišnji izveštaj radu društva, što je vrlo potrebno i korisno da bi dotično povereništvo moglo imati jasan pregled rada svojih društava u toj godini. Neka to uprave sreskih društava imaju na umu za iduću godinu.

2. Mnoga društva primaju i šalju članarinu za pojedine članove (novoupisane) za Glav. Odbor i dotično povereništvo nedovoljno t. j. samo za po nekoliko meseci, računajući istu od dana upisa.

Članarina za Gl. Odbor i dotično povereništvo mora se platiti jednovremeno i za celu godinu, bez obzira kad se dotični član upisao u društvo. U protivnom neće se ubrojati u članove UJU. Što se tiče samih dotičnih društava ni ona ne treba da toleriraju i dalje takvo plaćanje članarine.

3. Mole se uprave društava da pri slanju članarine pošlju uvek i spiskove članova, za koje članarinu šalju.

4. Shodno čl. 29. pravila UJU upis članova u pojedina društava ne može se vršiti i posle 1. juna.

5. Obnavljanje sreskih društava treba vršiti što ranije a najdalje 2 meseca od početka školske godine (čl. 21. pravila UJU) a ne u maju i junu.

6. Želeti je da u ovoj godini pojedina društva, gde zato ima mogućnosti, prirede koji koncertar u korist podizanja Učiteljskog pansionata u banji Koviljači ili Dački Dom u Beogradu, jer će i to biti ustanove kojima će se koristiti svekoliko učiteljstvo naše iz cele zemlje. Time će u mnogome pripomoći Izvršni Odbor u izvođenju tih zamisli.

A svaka uprava učitelj. društva zadužice mnogo Udruženje ako mu pridobije koga člana dobrotvora (sa ulogom od 1000 Din) ili utemeljača (sa ulogom od 100 Din).

7. Sva sreska društva ne treba da opšte neposredno sa Glav. Odborom, već preko svoga povereništva (čl. 8. pravila UJU).

8. Novo-obrazovana sreska učitelj. društva da šalju svoja pravila (u 3 ravno-glasna preписа) preko svoga povereništva Glav. Odboru na potvrdu (čl. 16. prav. UJU).

9. Sva društva koja budu imala preko godine kakvih vanrednih prihoda (od zabava, koncerata i t. d.) a nisu isti namenjeni kakvom naročito cilju, treba da pošalju od istih 1/10 svome povereništvu a 1/10 Gl. Odboru (čl. 29. prav. UJU).

10. Pri izboru nove uprave društvene treba da glasaju samo članovi koji su izmislili članarinu za tek. godinu, a ne svi prisutni.

Stanje org. listov.

Bolesno finansijsko stanje naših druzinskih listova »Nar. Prosvete« i »Učitelja«, koje se za poslednje dve — tri go-

Šolske upravitelje in upraviteljice

pozivamo, da naročajo vse potrebščine in knjige pri

Učiteljski knjigarni v Ljubljani, Francišanska 6.

Pošljite naročila čimprej, da se pravočasno izvrše. Zahtevajte cenike!

Učiteljska knjigarna postreže enako z vsemi knjigami domačih in tujih založb.